NALEZYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTOWO GOTÓWKĄ

Nr 34. Nowy Targ, dnia 21. sierpnia 1921. Rok IX.

GAZETA PODHALAŃSKA

Nakładem Podhalańskiej Spółki Wydawniczej w Nowym Targu.

„Gazeta Podhalańska" wychodzi na każdą niedzielę.

Adres redakcyi i administracyi: Nowy Targ, RYNEK 4. I p. — Rękopisów nie zwraca się, listów nieopłaconych nie przyjmuje się. Do listów wymagających odpowiedzi, należy dołączyć markę na odpowiedź. Reklamacje (nie zaklejone) są wolne od opłaty pocztowej. — „Gazeta Podhalańska" kosztuje na cały rok w Polsce 200 marek, za granicą 300 marek. — W Ameryce 2 dolary. — Numer pojedynczy 8 Mk.

Zygmunt Lubertowicz

Zwycięstwo!

(W rocznicę zwycięstwa pod Warszawą !)

Czyje to orły lecą tak wysoko,
czyje to miecze sieką, jak grom bije,
czyje to czuwa ponad Wisłą oko
i piersi czyje?

Czy to Chłopicki ze Żymirskim razem
bój pod Olszyną prowadzą dziś krwawy,
grodząc znów drogę ogniem i żelazem
do bram Warszawy?

Tasama horda znów w miasto się wali,
łuna pożarów tasama migota,
lecz dziś zamknięty brzeg wiślanej fali,
ona nie to ta!

Murem bagnetów linja się najeża
i śmierć braterska za wolność nie boli,
stało się serce polskiego żołnierza
skałą w niewoli!

Któż dziś te boje prowadzi olbrzymie
i kto się hordy nie uląkł kałmuckiej, ?
wódz taki skromny... Takie skromne imię
Józef Piłsudcki!

Czekaj żołnierzu! jutro dzień zaświta
i z kolunin Polsce zakrólujesz dumnie,
droga do sławy legnie Ci ubita
gdy spoczniesz... w trumnie!

Wtedy zwyciężysz, zwycięzco na zawsze,
blaskiem Twej szabli, szumem końskiej grzywy,
Wtedy wyroki zapiszą na zawsze
żeś... wódz szczęśliwy!

Wtedy na zwłoki Twego grenadjera
i na Twe czoło padnie uśmiech zorzy
i na tych, których imię nie umiera, —
wawrzyn położy!

Piąty Zjazd Podhalan.

Piąty Zjazd Podhalan odbył się w Nowym Targu dnia 14 sierpnia. Zaczął się mszą św. odprawioną w kościele par. przez naszego Rodaka z Orawy ks. Ferdynanda Machaja. Następnie w sali ratusza zagaił zebranie prezes Związku górali dyrektor gim. Jakób Zachemski, witając przybyłych gości. Depesze na zjazd wysłali p. Władysław Orkan, chlubnie znany poeta Podhala, jenerał Jędrzej Galica, i b. redaktor Gaz. podh. Feliks Gwiżdż.

Zabrakło wiary ze starszego skrzydlatego pokolenia, a to poety Kazimierza Tetmajera i brata jego art. malarza Włodzimierza Tetmajera.

Z Podhalan zamiejscowych zjawiło się wielu, a to przeważnie profesorów gimn. Przybył dyrektor Jędrzej Stopka znany opowiadacz baśni tatrzańskich, przybyli profesorowie L. Stopka Szaflarski i Bełtowski z Krakowa, Kwak z Wolsztyna z Poznańskiego, ks. Łukasik i prof. Łukasik z Mielca, prof Kowal-

czyk z Zakopanego, oraz przedstawiciel Orawy ks. Ferdynand Machaj. Zjawili się goście zamiejscowi dr. Jańczy, p. Stan. Klimowski z N. Sącza, i p. nadkom. Rajski z Częstochowy.

Z miejscowych przedstawicieli władz zjawili się dr. Bednarski starosta spisko orawski, p. Trześniowski starosta nowotarski, poseł Józef. Roj, jedyny przedstawiciel sejmu p. kpt Romaniszyn przedstawiciel wojskowości przy komisji granicznej p. insp. Haber i dyr. Roszek i wielu gości miejscowych. Ze świata artyst. przybyli p. Brzega i Sobczak.

Miłymi gośćmi całemu zjazdowi byli przedstawiciele gazdów podh. p. Wincenty Staszel i Kazimierz Zapotoczny z Maruszyny i p. Cudzik naczelnik Białego Dunajca, oraz przedstawiciele mieszczaństwa nowotarskiego z p. burmistrzem Dworskim na czele delegaci z ognisk podhalań. p. Tokarski z Cz. Dunajca i p. Domin Józ. z Niwy, oraz orszak Związku akademickiego młodych Podhalan. Po szczerym a serdecznem przywitaniu gości przez dyr, Zachemskigo, wspomniał tenże zasługi śp. prof. Józefa Kantora, a następnie zdał sprawozdanie z czynności „Związku Podhalan“ Prezydjum współdziałało w wielu pracach oświatowych i społecznych na Podhalu, przyczyniło się do założenia seminarjum żeńskiego na Podhalu założyło cały szereg ognisk Podhalan i t. d.

Przy zdaniu sprawozdań przez delegatów różnych ognisk okazało się, że najbardziej produktywną jest praca już 15 lat istniejącego „Związku górali“ w Zakopanem, który pod przezesurą p. Pawlicy pielęgnuje baśnie, pieśni tańce i muzykę góralską i ma niezły teatr amatorski, który grywa z powodzeniem sztuki góralskie po miastach całej Polski.

Do uruchomienia ognisk brak przedewszystkiem książek, bez których praca jest wręcz niemożliwą.

Przy sprawozdaniu redaktora Gaz. podhalań. wyszło na jaw, że Gazecie podhalańskiej, która na drugi rok zacznie dziesiąty rok istnienia trzeba do rozwoju pomocy pieniężnej i moralnej. Bezpartyjny organ utrzymuje się z trudem, a kto chce mieć dobrą Gazetę powinien do niej mądrze pisać, tymczasem zaś gazeta krytyków ma wielu, ale dobrych pracowników i przyjaciół nie wielu!

Obrady popołudniowe zaczęły się pod znakiem ryb Dunajcowych. Mianowicie Tow. sportu wędkowego z Krakowa przyrzekło wejść w porozumienie z czynnikami miejscowemi by zapobiec masowej grabieży ryb.

Po sprawdzeniu następnie uchwał zjazdów poprzednich, piąty zjazd postanowił, by mniej uchwalać, a więcej realnie pracować.

Tu dyr. Jędrz. Stopka bronił z zapałem żądania szkoły rolniczej, której sprawa jak wyjaśnił pos. Roj nie jest pogrzebioną, bo sejm uchwalił taką szkołę założyć!

Następnie dyr. Stopka i cały szereg innych mowców zastanawiał się nad wprowadzeniem domowego przemysłu na Podhale, ale tę sprawę poruszymy osobno!

Z pomiędzy wniosków mających szersze znaczenie najważniejsze są.

Wniosek posła Roja o przesłanie w rocznicę zwycięstwa pod Warszawą wyrazów hołdu 1) Naczelnikowi państwa 2) rządowi polskiemu 3) marszałkowi sejmu 4) jen. Galicy, jako wodzowi pułków podhalańskich.

Wniosek ks. Machaja, że społeczeństwo polskie nigdy nie przestanie starać się o rozszerzenie granic południowych.

Wniosek prof. Lubertowicza o rozszerzenie granic polskich po główny grzbiet Tatr, które nam nie słusznie wydarto.

Wniosek naczelnika gminy p. Staszla. by zmieniono ustawę o 8 godzinnem próżnowaniu.

Wreszcie wnioski rady nadzorczej, by p. Władysława Orkana i jen. J. Galicę zamianować honorowymi członkami Związku

Wnioski te uchwalono jednomyślnie.

Następnie przeprowadzono wybory. przy których na miejsce wylosowanych weszli wskład wydziału p. Drużbacki, Dworski, Gumiński, Kipta, Różański, Haber, a zdawnych członków wydziału p. jen. Galica, ks. Machaj, Wład. Orkan i dyr. J. Zachemski Do komisji kontrolnej weszli p. Czech, Dworski, Bukowski i Ptaś Prezesem Związku został wybrany jednogłośnie zasłużony dyrektor J. Zachemski.

Obrady toczyły się spokojnie i rzeczowo, nastrój był szczery i serdeczny, a wieczorem przy wieczornicy pojawił się przesławny „muzyka“ Podhala p. J. Knapczyk z Cichego ze swoimi towarzyszami grając od ucha i wyśpiewując stare, góralskie pieśni!

W duchu bezpartyjnym prowadzony będzie nadal Związek Podhalan, a sprawa o tyle musi ulec zmianie w zjazdach na przyszłość, że przybędzie na nie i lud Podhala, dla którego dobra na zjazdach tych się obraduje. Cały szereg pomniejszych spraw ze zjazdów i drobniejszych wniosków odkładamy na później.

Wieści z Polski i ze świata.

Sprawa Górnego Śląska stoi bardzo niepewnie. Na posiedzeniu Rady najwyższej, które odbyło się w ubiegłym tygodniu, Anglja chciała cały okręg przemysłowy oddać Niemcom, uratowała nas tylko energiczna postawa Francji. Anglja godzi się na oddanie Polsce tylko dwóch powiatów, a to pszczyńskiego i rybnickiego

Sprawy ostatecznie Rada najwyższa nie załatwiła i poczekamy znów kilka . . . miesięcy.

Tak się załatwia „dyplomatycznie" żywotne interesa narodów!

Co było powodem tegorocznych upałów? Uczeni stwierdzili, że powodem tegorocznych upałów jest znaczny ubytek lodów na Oceanie lodowatym północnym. Brzegi Irlandji i północnego kraju Franciszka Józefa po pierwszy raz od wielu lat są wolne od lodów. To wpłynęło na podniesienie się ciepła w całej Europie.

Życzenie z Ameryki. Redakcja nasza otrzymała dziś telegram od naszych Rodaków z Ameryki, a to od członków karpackiego towarzystwa tekstylnego, myślącego o założeniu fabryk na Podhalu, z serdecznemi życzeniami i staropolskiem „Szczęść Boże" dla obrad zjazdu Podhalan. Za te życzenia Prezydjum Zjazdu i redakcja Rodakom w Ameryce serdecznie dziękują.

Serum przeciw ślepocie. Amerykański lekarz dr. Erazm Pond wykrył środek, który przywraca wzrok osobom, które go częściowo utraciły. Tym środkiem wyleczył wiele oślepłych osób.

Wynik spisu ludności w Czechach. Przy tegorocznym spisie ludności w państwie czeskiem okazało się, że liczba ludności na ziemiach tego państwa w porównaniu z rokiem 1910 spadła o 785 ludzi i wynosi obecnie 13,595.816. Głównym tego powodem jest emigracja przeszło 100 tysięcy Niemców z Czech, Przybytek naturalny ludności w czasach wojny był bardzo mały.

Dwużeństwo w Rumunji. Rząd rumuński wprowadza obecnie ustawowo dwużeństwo, nad tem samem myśli Francja z powodu strasznego ubytku mężczyzn przez wojnę.

Kredyt dla Polski. Ameryka udzieli Polsce pięć miljonów dolarów, czyli 10 miljardów marek kredytu a to w materjałach pochodzących z demobilizacji wojskowej.

Między temi materjałami jest cały szereg bardzo dziś cennych artykułów.

Zniszczenie kopalń nafty. Olbrzymi pożar zniszczył wszystkie kopalnie nafty w okolicach Baku na Kaukazie.

Przywóz złota i klejnotów do Polski. Masa uchodźców, głównie żydów uciekając do Polski przywozi z sobą moc złota i klejnotów. Wskutek tego ceny złota, platyny i srebra spadły we Lwowie bardzo znacznie. Cena np. 1 grama złota spadła z 800 do 480 Mk.

Połączenie morza Północnego z Czarnem. Akcyjne towarzystwo żeglugi na Renie i Dunajcu zamierza zbudować kanał łączący Ren z Dunajem, przez co morze Czarne i Północne zostaną z sobą połączone.

Prace zaczną się już tej jesieni. Budowa tego kanału będzie kosztowała koło 600 miljonów marek niemieckich.

Kraj złota. Krajem złota jest dziś bezprzecznie Ameryka. Ma ona czas za przeszło 3 miljardy dolarów złota, a prócz tego co miesiąc ta ilość się podnosi.

Ruch w przemyśle włóknistym w Łodzi. Przed wojną wyrabiały polskie fabryki wyrobów bawełnianych w Łodzi blisko 500 miljonów metrów tkaniny szerokości 71 cm. rocznie.

Obecnie wyrabia się ich znacznie mniej, bo tylko około 70 miljonów metrów, czyli siódmą część. Prze

---

Łazik

Z przed roku.

(Z wspomnień z wojny z bolszewikami.)

(Ciąg dalszy)

Po półgodzinnym odpoczynku w Czemiernikach z chlebakami napakowanymi chlebem, serem i jabłkami i t. d. pomaszerowaliśmy do punktu zbornego naszego baonu mianowicie do wsi Borki.

Po drodze jeszcze wzięliśmy w siedmiu na patroli 40 jeńców. W Borkach o godz. 12 zjedliśmy śniadanie i obiad, bo chociaż pożywiliśmy się trochę w Czemiernikach, ale apetytu nam wcale po takim spacerze nie brakowało. Po obiedzie udałem się 6 ludźmi na placówkę i tam spotkałem już rannego Franka S. odjeżdzającego do szpitala. Pożegnaliśmy się krótko i za chwilę odmaszerowaliśmy dalej. Odtąd maszerowaliśmy ciągle bez odpoczynku, robiąc 40 — 50 klm dziennie. Nie było by to wcale dużo, ale nie szliśmy gościńcami, bo te należą w Kongresówce do rzadkości, tylko drogami kamienistemi, albo piaszczystemi, więc kiedyśmy wieczorem przyszli na nocleg do jakiejś wsi lub miasteczka, to nie czekaliśmy wcale na kolację, tylko kładliśmy się na ziemię (między groby, bo zwykle nocowaliśmy po cmentarzach) i spaliśmy jak susły do rana. Później radziliśmy sobie w ten sposób, że zgłaszaliśmy się na ochotnika na patrole. Patrol taka złożona zwykle z 15 — 20 ludzi miała za zadanie dotrzeć do jakiejś wsi leżącej gdzieś na uboczu, zbadać czy nie plątają się tam jeszcze jakie oddziały bolszewickie i następnie podążać do miejsca noclegowego, więc rekwirowała podwody by zdążyć na czas.

Tak przeszliśmy przez Łuków, Siedlce, Sokołów aż nareszcie nad Bugiem znowu spotkaliśmy się z bolszewikami. Po blizko dwugodzinnej walce zdobyliśmy palący się most na Bugu i bolszewicy znowu znikli jak kamfora. Tylko spalone wsie, a przy drogach pełno połamanych wozów, armat, kucheń i mnóstwo trupów i padliny świadczyło jak prędko uciekali.

Gdziekolwiek przyszliśmy, witano nas z radością a nawet z zapałem opowiadając o okrucieństwach bolszewików. Wyjątek stanowili tylko Żydzi, którzy ich

mysł wełniany uruchomiony jest w dwóch piątych częściach, czyli 40 procent, przemysł trykotowy daje piątą część przed wojennych wyrobów, a przemysł lniany daje już więcej niż połowę, bo 60 procent przedwojennych wyrobów.

A więc powoli zaczynamy pracować!

Otwarcie giełdy zbożowej. W tym miesiącu otwarto w Warszawie giełdę zbożową, może to wpłynie na uregulowanie cen w Polsce.

Wybuch w kopalni. W kopalni węgla koło Sierszy wybuchły materjały wybuchowe. Wybuch pochłonął wiele ofiar.

Czerwonka w Krakowie. Na czerwonkę w Krakowie zapada dziennie 18 — 20 osób. Najwięcej ofiar porywa czerwonka na przedmieścia Zwierzyniec.

Bogactwo pow. Pszczyńskiego i Rybnickiego. Dwa te powiaty, które prawdopodobnie Polsce przypadną w udziale, mają ogromną przyszłość przed sobą, ponieważ przemysł górniczy jest tam młodszy, niż w środkowym okręgu.

Dziś powiaty Pszczyński i Rybnicki posiadają 27 kopalń (w całym okręgu przemysłowym jest ich 63) z tych 21 nowocześnie urządzonych, 7 parowych cegielni, 2 zakłady koksu, 11 hut cynkowych, 2 huty żelazne, 2 fabryki celulozy i papieru, 5 gorzelni, 3 fabryki materjałów wybuchowych, 2 fabryki wyrobów chemicznych, 2 fabryki maszyn, 6 wapienników, 10 młynów parowych, 12 parowych tartaków, 1 fabryka szkła 4 zakłady wyrobów mlecznych.

Powiaty omawiane zajmują 203718 ha. powierzchni w czem 63000 ładnych lasów. Mieszkańców liczą oba powiaty 377.000. Na obszarze obu powiatów znajduje się 168 dóbr większych, 214 gmin wiejskich, 8 miast 2 miejscowości kąpielowe.

Nie jechać do Ameryki. Pan Michał Rekucki nasz rodak bawiący w Ameryce donosi nam, że obecnie niema po co jechać do Ameryki, gdyż panuje tam w pracy zupełny zastój i żadnych zarobków niema!

Czego złodzieje nie kradną? Z pola ćwiczeń pod Berlinem skradli złodzieje 18 armat, z tych cztery ciężkie, a czternaście polnych.

Mimo to, że do takiej kradzieży trzeba było moc ludzi i koni, sprawców niewyśledzono. Złodzieje więc niemieccy będą mieli własną artylerję.

Konie dla Polski. Z końcem tego miesiąca Niemcy zwracają Polsce pierwsze transporty koni, za konie wybrane z ziem polskich w czasie wielkiej wojny. Koni tych mają razem zwrócić kilkanaście tysięcy.

Olbrzymie podatki majątkowe w Niemczech. Rząd niemiecki zamiast daniny przymusowej wprowadza bardzo wysoki podatek od majątków zwłaszcza wojennych i od rzeczy luksusowych.

Ceny zboża w Budapeszcie znacznie spadły, miljon cetnarów metrycznych mąki przeznaczonej na wywóz już rozkupiono.

Tegoroczna produkcja cukru w Polsce. Produkcję cukru w Polsce w przyszłej kampanji oblicza się na około 210.000 tonn. Z tego przypada 130000 t. na byłą dzielnicę pruską.

Zapotrzebowanie kraju wynosi 140.000 tonn, zostałoby zatem 70.000 tonn na eksport.

Ludność Rosji. Według danych Moskiewskiego biura statystycznego, ludność Rosji (w jej obecnych granicach) przed wojną wszechświatową wynosiła 145

żałowali. Szliśmy więc przez Brańsk, Łapy, potem znowu po raz drugi przeszliśmy wbród rzekę mianowicie Narew. Wreszcie doszliśmy do Białegostoku i tu otrzymaliśmy dobrze zasłużony odpoczynek. Niestety jak zawsze tak i teraz musiałem iść na placówkę i tu w ziemiance przesiedziałem cały tydzień. Później jednak byłem z tego zadowolony, bo nie potrzebowałem ćwiczyć tak jak inni. Jedyna moja robota było rozprowadzanie co godzinę posterunków. Pozatem nie było co robić, więc zabijałem czas czytaniem książek, których mi dostarczali tamtejsi skauci. Tak więc spędziłem cały tydzień. Po tygodniu odmaszerowaliśmy pod miasteczko Gródek i tu po wsiach trzymaliśmy placówki.

W kilka dni potem poszliśmy znowu objąć placówkę poza miasteczko Sokółkę.

Aż nareszcie skończyły się te uprzykrzone placówki i marsze. We wsi Bohuńki spotkaliśmy się po raz pierwszy z bolszewikami i odtąd o każdy kawałek ziemi trzeba było krwawo walczyć.

Nie było prawie dnia bez walki i ataku. Najważniejsze z nich to atak na Kuźnicę (21 wrzesień) bitwa pod Grzebieniami (23 września) atak na Indurę (24 września i bitwa pod Obuchowem nad Niemnem (25 września.) Tydzień ten był dla nas także i pod innym względem strasznym. W tych dniach dowiedzieliśmy się o śmierci śp. kolegów Roszka i Obyrtacza którzy jeszcze przed Białymstokiem zachorowali na czerwonkę i odeszli do szpitala. Kilku pochorowało się na różne choroby jak koi. Plewa, Pawluśkiewicz, Kozioł, kilku wreszcie zostało rannych, jak Porzygnat i Śmiałkowski. Topiała więc powoli nasza liczba. Z pod miasteczka Indury pomaszerowaliśmy nad Niemen i tutaj między wioskami Obuchowem a Obuchowiczami 12 klm na wschód od Grodna przyszło do największej bitki z bolszewikami.

W nocy dnia 24 na 25 przeprawiliśmy się cichaczem przez Niemen rozwinęliśmy się w tyraljerkę i cichutko podeszliśmy pod wieś Obuchów, którą leżała niedaleko od brzegu Niemna na pięknej, szerokiej równinie. Przed tą wioską mieliśmy się spotkać z bolszewikami. Szedłem już sam jeden z pośród kolegów, bo już prawie wszyscy albo po kancelarjach albo po t. z. infermerjach t. j. szpitalach ruchowych.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

miljonów. Podług spisu przeszłorocznego liczebność zaludnienia zmniejszyła się do 133 miljonów.

Zmniejszenie się ludności zostało spowodowane stratami na wojnie (3 mil.) ucieczką ludności za granicę (3 mil.) i wskutek, skonstatowanej za czas ostatni, przewyżki liczby zgonów nad liczbą urodzeń.

KRONIKA

Odpust w Ludzimierzu. Tegoroczne święto Matki Boskiej Zielnej w Ludzimierzu sprowadziło tłumy ludu z Podhala, Orawy i Spisza.

Uroczystą sumę w kościele ludzimierskim odprawiał w otoczeniu duchowieństwa ks. biskup sufragan krak. Nowak, a podniosłe kazanie w rocznicę zwycięstwa narodowego wypowiedział ks. proboszcz Staich. Wprowadzono szczęśliwą nowość, a to mszę, św. na cmentarzu dla tysięcy ludu.

Podniosłą uroczystość zamącała młodzież i podrostki, którzy w czasie kazania tuż za murem kościoła wyprawiali istne psie figle. To samo bywa i w czasie nabożeństwa na cmentarzu św. Anny w Nowym Targu.

Takie barbarzyństwo i zdziczenie obyczajów zasługuje na surową i publiczną naganę. Szanujmy to, co czcili ojcowie, bluźnić i brudzić świętości nie wolno!

Fotoplastikum w Nowym Targu. Nowy Targ doczekał się fotoplastikum, a otworzył je znany kupiec tutejszy p. H. Jurkiewicz w barze nowotarskim. Fotoplasticum daje barwne, dokładne obrazy różnych rzeczy i miejscowości, których człowiek w życiu nie widział.

Kto chce przepędzić bardzo miło i pożytecznie czas i zdobyć sobie przynajmniej wyobrażenie, jak ten Boży świat wygląda, powinien z tego fotoplasticum korzystać, zwłaszcza, że dobór obrazów jest bardzo piękny.

Przedstawiają one Szwajcarję i jej góry, Rzym, Konstantynopol, Chiny i wiele godnych widzenia rzeczy.

Fotoplasticum jest niezmiernie godne polecenia dla każdego pragnącego się kształcić człowieka, a przedewszystkiem dla młodzieży i dla tych wszystkich których nie stać na podróże po świecie.

Nekrologja. W Nowym Targu zmarł w latach 75, po pracowicie przepędzonem życiu nestor dzisiejszych kupców nowotarskich śp. Jakób Chlebowski. Ostatnie lata życia przepędził za biurkiem bankowem w Towarzystwie zaliczkowem w Nowym Targu, gdzie przepracował lat koło 40-stu. Niech że mu ziemia nasza, na której tyle lat się natrudził będzie lekką!

Choroby na Podhalu. Jak się dowiadujemy od wiarogodnych gospodarzy z Szaflar i Wróblówki (nie z urzędowego sprawozdania) zmarło w Szaflarach przeszło 20 osób na czerwonkę i tyleż samo we Wróblówce. Dlatego też wniosek dr. Jańczego naszego Podhalanina na zjeździe Podhalan, by otoczyć troskliwą opieką lekarską Podhale i badać ściśle postępy epidemji na Podhalu, która przybiera groźne rozmiary w naszym powiecie jest najzupełniej słuszny.

O dom zdrowia dla biednych dzieci. Bogaci ludzie z całej Polski zjeżdżają się do sanatorjów Podhala, by tu się leczyć na gruźlicę, ale dla biednych dzieci góralskich takich sanatorjów na rodzonem Podhalu niema!

Myślał o takiem sanatorjum dr. Janikiewicz i na tej drodze mu sprawę tę przypominamy. Na zjeździe Podhalan poruszył tę sprawę dr. Jańczy.

O to sanatorjum Podhale starać się musi!

Prośba do duchowieństwa. Na zjeździe Podhalan wniósł interpelację dyr. Roszek, by duchowieństwo pow. nowotarskiego popierało bezpartyjną Gazetę podhalańską, która jest organem ziemi podhalańskiej.

Sprawy komunikacyjne powiatu. Jak się dowiadujemy od posła Roja członka sekcji komunikacyjnej w sejmie, rząd polski ma zamiar w niedługim czasie 1) zbudować krótszą linję kolejową na Mszanę, Kraków Zakopane, 2) zbudować połączenie kolejowe Nowy Targ — Szczawnica i 3) zbudować kolej Roztoka — Tatry, celem wykorzystania granitów tatrzańskich.

Dajże Boże, by to było prędko!

Lekceważenie wspólnego dobra. Dowiadujemy się że w gaszeniu groźnego pożaru lasu przed dwoma tygodniami między Jabłonką, a Piekielnikiem brało udział tylko czworo dzieci, bo starszym się do ognia nie spieszyło.

Czy to nie karygodne niedbalstwo?

Obecne deszcze na Podhalu według zdania naszych gazdów przysporzyły nam setki wagonów ziemniaków!

Na fundusz prasowy Gaz. podhalańskiej złożył dyr. J. Stopka 500 Mk. Za ten dar czcigodnemu Rodakowi serdecznie dziękujemy.

Rocznica przyłączenia do Polski na Spiszu. Nie wiedzieć naprawdę kogo zacząć chwalić za urządzenie takiej arcymiłej uroczystości, na jaką się Niżne Łapsze 15-go bm. zdobyły. Bez wątpienia pierwsze najgorętsze dzięki należą się Wszechładcy niebios za piękną cały dzień trwającą pogodę. Bez tego bowiem boskiego daru trudno było mówić o udaniu się festynu. Przy tańcu na polanie kobieciny z zadowoleniem opowiadały przybyłym gościom, że Matka Boska przecież łaskawa była. Dzień rocznicy w Łapszach jest jasnym dowodem, że nawet i w małej wsi by można coś zrobić, jeżeli się chce. I z naciskiem trzeba wy-

różnić tą właśnie wolę Spiszaków. Nauczycielstwo straż orawska, policja i wojsko prześcigały się w czynnej pomocy przy festynie. Można to było z wielką pociechą zauważyć. Ponieważ był to zarazem dzień odpustu w Łapszach Niżnich, uczestników wcale nie brakowało. Widzieliśmy tam obok licznego duchowieństwa obu pp. Starostów p. Bednarskiego i Trześniowskiego, p. Dyrektora Zachemskiego, posła Kiernika, Roja i Bednarczyka, prezesa Tow. Kresów Południowych prof. Semkowicza, deputacje z Orawy, z Zakopanego, Nowego Targu i t. d. Bawiono się serdecznie, do czego się przyczyniły loterja fantowa, koło szczęścia, poczta światowa, wyścigi w workach no i dwie muzyki, p. Sti snego z Nowego Targu i miejscowa orkiestra gospodarzy. Spiszacy ciągle szeptali do siebie jaką nam to radość ci panowie zrobili. Festyn przyczynił się niezawodnie do spotęgowania łączności z Polską w bardzo znacznej mierze, zadokumentował o zdolności życiowej Spiszaków no i przyniósł znaczny dochód na budowę domu ludowego w Łapszach. Ścisły komitet zasługuje na szczere uznanie i podziękowanie za tak piękny polski dzień na Spiszu przez społeczeństwo już zapomnianym.

Ze Związku Górali w Zakopanem. W ostatnich dniach ubiegłego roku pojawił się na Podhalu ludowy utwór sceniczny pod tytułem: „Janosik". Jest to sztuka sklejona i utkana z kilku najwięcej znanych opowiastek o słynnym zbójniku Janosiku i znalazła powodzenie, gdyż zaznajamia szerszą publiczność ze zwyczajami, śpiewami, muzyką, tańcami dawnych zbójników. Towarzystwo „Związek Górali" w Zakopanem popierało jak najusilniej pierwsze próby i przedstawienia „Janosika" tem bardziej, iż występują tu sami górale. Skoro jednak część aktorów amatorów oddzieliła się i wędrują z przedstawieniami po całym kraju, nie zachowuje honoru i tej powagi, jaka każdemu obywatelowi Podhala przystoi — zmuszeni jesteśmy, stosując się do uchwały Wydziału, to zachowanie się publicznie napiętnować i zaznaczyć, iż z powyżej wspomnianym zespołem aktorów nie pozostajemy w żadnym kontakcie, jakoteż, że za postępowanie tych ludzi żadnej odpowiedzialności nie przyjmujemy.

Upraszamy inne pisma o umieszczenie tego oświadczenia. Z Wydziału *Fr. Pawlica.*

Zaginął głuchoniemy 35 lat pochodzący z Piekielnika na Orawie, który opuścił przed miesiącem. Krewni i Zwierzchność gminna w Piekielniku uprasza o wiadomości o nim i ewentualne odstawienie go do Piekielnika.

Zgubił jeden z turystów 30 lipca w Łapszach niżnych na Spiszu pelerynę, którą odebrać można w kierownictwie Ekspozytury Starostwa w Łapszach niższych po udowodnieniu własności.

Otwarcie Banku Małopolskiego S. A. Oddział w Zapanem. W tych dniach jedna z najpoważniejszych instytucji finansowych polskich, bank Małopolski S. A. w Krakowie, otworzył dalszy swój oddział a to w Zakopanem. Po nabożeństwie, które odprawił ks. prof. Wątorek w miejscowym kościele parafialnym, poświęcił ten sam kapłan lokal oddziału bankowego przy ul. Krupówki l. 38. Poświęcenie i otwarcie czynności Oddziału Banku Małopolskiego S. A. odbyło się w obecności bawiącego tutaj dla odpoczynku, dyrektora wspomnianej instytucji Dra Baudy.

Łapszański Komitet festynowy składa wszystkim obywatelom, którzy ofiarowywując dary w naturze, przyczynili się w znacznej mierze do powiększenia dochodu z festynu, serdeczne „Bóg zapłać". Zestawienie rachunkowe podamy w następnym numerze.

Na tablicę pamiątkową dla bohaterskich uczniów podhalan Dewaj Franciszek Fort Montgomery Ameryka 1050 Mk.

Na kresy południowe czyli na podniesienia ducha narodowego Spisza i Orawy Franciszek Dewaj Montgomery Ameryka 1050 Mk.

Na pomnik bł. p. Doktora Scheina Bartlowie Nowy Targ 200 Mk.

Na fundusz prasowy Gazety podhalańskiej złożył dyr. J. Stopka 500 Mk. Za ten dar czcigodnemu Rodakowi serdecznie dziękujemy.

Za ten dział redakcja nie bierze odpowiedzialności

Wielmożnemu Panu Dr. Wilhelmowi Türschmidowi, Dyrektorowi Szpitala Powszechnego w Nowym Targu za pomyślny przebieg operacji i Wielm. P. Dr. Stefanowi Bilińskiemu za troskliwe zajęcie się leczeniem mej córki, składam gorące podziękowanie.

Amalja Żukiewiczowa.

---

†

Za duszę ś. p.

Stanisława Witkiewicza

w czwartek 25 sierpnia 1921 o godzinie 9 rano odbędzie się

Nabożeństwo

w kościele parafialnem w Zakopanem poczem nastąpi przeniesienie zwłok z tymczasowego grobu na stały spoczynek.

Na ten obrzęd zaprasza się przyjaciół i znajomych **Żona syn brat siostry i Rodzina.**

Organisty poszukuje Urząd parafialny w Jabłonce na Orawie pierwszeństwo mają ze Starostwa Spisko Orawskiego petenci niech się zgłoszą od 8 go września 1921.

Zgubiono dowód osobisty, wydany przez Komisarjat VIII Policji Państwow. w Łodzi 28 czerwca 1921 r. A 20 H, legitymacje na ulgowy przejazd kolejami, wydaną przez Inspektora Szkolnego Okręgu miasta Łodzi oraz kartę zwolnienia z wojska na imię Augusta Heukego.

Zawiadamiamy naszych P. T. stałych odbiorców, że dostarczamy wagonowo

wszelkiego rodzaju zboże, oraz strączkowe, mąkę żytnią i jęczmień, olej rzepakowy makuchy i jarzyny pastewne, oraz kapustę.

„KOMPAS“

Polskie biuro międz. handlu

KRAKÓW, Smoleńsk 16. tel. 2453.

filja **LWÓW,** Hotel Europejski tel. 408.

WAŻNE DLA P. T. ROLNIKÓW, WŁAŚCICIELI ZIEMSKICH oraz PRZEDSIĘB. BUDOWLANYCH

Firma protokułowana **A. BODUCH**

ŻYWIEC, Rynek 22, Małopolska

poleca ze swych składów w miarę zapasów tylko wagonowe posyłki na nadchodzący sezon jesienny z działu nawozów sztucznych:

I. Superfosfat kostny, mączkę kościanną, siarczan azotowy, tomaszynę oryginalną, żużle Martina, sole potasowe wysoko proc., kajnit, wapno nawozowe.

II. Produkta rolne:
Ziemniaki z ostatniego zbioru rychliki, późniejsze, pasza, kukurudza, groch, fasolę, i wszelkie zboża które są we wolnym handlu.

III. Dział narzędzi rolniczych:
Prowadzone pod fachowem kierownictwem, wszelkie ulepszone maszyny i narzędzia rolnicze, żniwiarki, wiązałki, kosiarki, młocarnie ręczne i kieratowe z przyrządami czyszczącemi, dla małych gospodarstw młocarnie z uniwersalnemi przystawkami, sieczkarnie ręczne i kieratowe. Kieraty kryte jedno i dwukonne. Młynki do czyszczenia zboża.

IV. Dział budowlany:
Najlepszej jakości dachówkę ogniotrwałą, ASBIT, WIEK, ZENIT, zamawiającym wysyłam na żądanie fachowych pokrywaczy, wapno budowlane, cement portlandzki.

Dostawę uskutecznia się odwrotnie tylko hurtownie, Chrześcijańskim Spółkom, Kooperatywom, Kółkom Rolniczym oraz wprost producentom, przy większych zamówieniach umówiony rabat.

Domek w Nowym Targu

do sprzedania.

Wiadomość w Redakcji.

Dachówka „ASBIT“

pokrycie całego domu wraz z dodatkami, jest do odstąpienia wiadomość Nowy Targ ul. Krzywa 28.

Bibułki i tutki do papierosów. Przybory piśmienne i kancelaryjne. Przybory szkolne, Tabliczki, Zeszyty Pastę i czernidło. Towary, galanter. i drobiazgowe

— dostarcza —

P. T. Kupcom i Kółkom

po cenach nader przystępnych.

DOM TOWAROWY

Springer i Spira

w Nowym Targu

Rynek l. 9. I piętro. - Sprzedaż wyłącznie hurtowna.

Skład trunków spirytusowych,

rumu, likierów i koniaku,

— **po cenach fabrycznych,** —

dostarcza tylko hurtownie

Maks Mendler Nowy Targ ul. Kościelna 11.

Niebywałe w N. Targu!

! FOTOPLASTIKON !

w sali Baru ul. Kolejowa l. 15.

co tydzień nowa serja

bardzo zajmujących i pouczających zdjęć. Wykonanie klisz w naturalnych kolorach z wszelkimi szczegółami.

Polecenia godne dla młodzieży i starszych.

KUPUJĘ !!

stare meble, obrazy, ryciny, książki, monety, broń, biżuterję, wszelkie maszyny, narzędzia, towary, rzeczy, używane, zepsute, nowe. —

H. Jurkiewicz

(w Barze)

Nowy Targ

ul. Kolejowa l. 15.

Związek ekonomiczny Kółek rolniczych we Lwowie

Stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką.

obecnie: Kraków, ul. Wiślna 8 (dom własny)

dostarcza hurtownie:

I. Nasiona, nawozy sztuczne maszyny rolnicze
II. Węgiel, koks, wapno, cement materyały budowlane;
III. Artykuły spożywcze i domowego użytku, wszelkie towary galanteryjne;
IV. Naftę i smary.

Hurtowna sprzedaż drożdży okocimskich

Wszelkie artykuły

dla sklepów wiejskich jak: bibułki, cukierki, cykorje, czernidło, esencje octową, farbkę do wapna, farby anilinowe i pokostowe, herbatę, kawę, lakiery różnokolorowe, mydło, mydełka, pastę do obuwia, pieprz, pokost, smarowidło do wozów i t. p. poleca:

Adam Zapiórkowski

NOWY TARG

Rynek Nr. 13.

JULJUSZ WEINSTEIN

hurtowny handel win Nowy Targ, rynek l. 25

poleca wina Węgierskie i Tokajskie

— po cenach przystępnych. —

SPRZEDAJE i KUPUJE

przechodzone ubrania cywilne, uniformy pp. urzędników i oficerów, oraz skład maszyn do szycia ma Józef Papier w Nowym Targu ul. Sobieskiego.

SPÓŁKA HANDLOWA W ZAKOPANEM

Stow. zarejestr. z ogr. poręką.

TELEFON Nr. 3. TELEFON Nr. 3.

SKLEP CENTRALNY W DOMU „BAZAR POLSKI", UL. KRUPÓWKI
TRZY FILIE: ULICA KOSCIELISKA, CHRAMCÓWKI I KRUPOWKI

ELEKTRYCZNA PALARNIA KAWY. FABRYKA WODY SODOWEJ

POLECA:

towary kolonialne, cukry i delikatesy — stare wina kuracyjne, wódki i koniaki — konserwy wszelkie artykuły spożywcze na wycieczki — galanterye, rzeźby, mydła i perfumy. Największy skład przyborów i ubrań do turystyki, ceny podług katalogów wiedeńskich. Kosze i przybory do podróży. — Wielki wybór szkła, porcelany i naczyń kuchennych

HURTOWNE SKŁADY WIN.

GŁÓWNA REPREZENTACYA BROWARU W OKOCIMIE I TENCZYNKU

Redaktor odpowiedzialny i kierujący: Zygmunt Lubertowicz. Drukarnia I. Borka w Nowym Targu